

Regional laboratoriemedicin Klinisk kemi Näl Uddevalla provhanteringsanvisning till beställningsblankett

- Beställningsblanketten med tillhörande streckkodsetiketter används tillsammans.
- Patientidentitet, beställare, provtagningsdatum och provtagningstid fylls alltid i.
- Markera beställda analyser med **tydliga kryss**.
- Till analyser inom samma grupp krävs endast ett **fullt** rör.
- Färgmarkeringen på gruppen anger korkfärg på röret.
- Placera streckkodsetiketten rakt och högst upp på röret enligt figuren.
- Tilläggsetiketter (AKUT och/eller BLODSMITTA) placeras högt upp på röret.
Vid AKUT-beställning kryssa även i rutan AKUT på blanketten.
- **Provtagning:** Patientens identitet kontrolleras före provtagning enligt fastställda säkra rutiner (patientdatalagen/PDL (SFS 2008:355) och HSLF-FS 2016:40) varefter provtagningsrören etiketteras i direkt anslutning till provtagningen av provtagaren.
- **Rekommenderad rörföljd vid venprovtagning, korkfärg anges:**
Blododlingsflaskor, ljusblå, röd, guldgul, ljusgrön, lila, pärlemor, rosa, grå, grön och mörkblå.
- Fyll rören tills vakuumeffekten upphör (särskilt viktigt när rör med ljusblå kork används). Omedelbart efter att provtagningsröret fyllts skall det vändas 8–10 ggr. **Använd blodvagg**. Förvara därefter rören stående.
Prov och beställningsblankett måste följas åt vid transporten till laboratoriet.

För att alltid förvissa sig om gällande anvisningar, provtagningsanvisningar, referensområde och övrig information, samt även information om andra analyser än de förekommande på Beställningsblanketten, andra remisser, blanketter och övriga hänvisningar.

Gå till Laboratoriemedicins webbplats:

<http://www.nusjukvarden.se/laboratoriemedicin>

Kemi – centrifugeras inom 2 timmar om inget annat anges.
Prover hållbart 48 timmar i provröret om inget annat anges. Vid längre förvaring ska provet vara avpipetterat till nytt rör.

Lj.grön kork 301

P-Homocystein som ska centrifugeras inom 1 timma.

P-Bilirubin; Dygnsvariation med lägst värden på em. Vid hyperbilirubinemi är variationen utan betydelse. Skyddas för starkt ljus

fP-Triglycerider; Patienten skall vara fastande från klockan 22 kvällen före provtagningen.

P-Järn; Prov tas helst före klockan 10. Järnmedicin bör vara utsatt 1 dygn före provtagning.

P-Tyroxin, fritt; Vid kontroll av Levaxin-terapi bör provet tas på morgonen innan patienten tar sin tablett.

P-Kortisol; Förutom "morgonprov" kan prov även tas vid annan tidpunkt. **Ange provtagnings tid!** För mer

information se analyslistan. Se även "Kortisol, P-, hämningstest" resp. "Kortisol, P-, ACTH-stimulering"

P-Vankomycin; Prov tas under andra behandlingsdygnet, omedelbart före nästa dos. Ange tidpunkt för senaste dos.

Analys som kan läggas till gruppen:

Klorider, Insulin, Mononukleos, Prokalcitonin, C-peptid, Interleukin-6

Glukos

Ocentrifugerat prov är hållbart i 48 timmar i rumstemperatur.

OBS! Rör med rosa kork (NaFlourid/EDTA/Citrat) ska **INTE** användas till att mäta

P-Glukos på HemoCue-instrument.

Rosa kork 310

Regional laboratoriemedicin Klinisk kemi Näl Uddevalla

provhanteringsanvisning till beställningsblankett

Hematologi – centrifugeras ej.

Blodstatus; B-Leukocyter, B-Erythrocyter, B-Hemoglobin (Hb), B-EVF, B-Trombocyter samt indexen MCV, MCH och MCHC.

B-Celler-diff; bör analyseras inom 6 timmar. B-Celler-Neutrofila kan beställas som enskilt prov.

Venöst blod hållbart 8 timmar i rumstemperatur och 36 timmar i kyl.

Kapillärblod hållbart 24 timmar i kyl.

B-SR beställs på samma rör som Blodstatus. Använd endast EDTA-rör med lila kork 5/4mL

Hållbart 8 timmar i rumstemperatur och 30 timmar i kyl

Lila kork 320

HbA1c – centrifugeras ej

Provet tas i EDTA-rör 5/4mL eller kapillärblod. Hållbart 1 vecka i kyl

Lila kork 321

Takrolimus – centrifugeras inte

B-Takrolimus; Ange alltid tidpunkt för senaste dos samt tid för provtagning

Lila kork 324

PTH -centrifugeras inom 2 timmar

P-PTH; Plasma är hållbart 48 timmar i kyl, därefter hållbart 6 månader i frys.

Vit kork 329

Koagulation

Rör måste fyllas till den streckade linjen.

P-PK, kP-PK; Hållbart 24 timmar i rumstemperatur. Plasma är hållbart 2 veckor i frys -20° C. OBS! ska ej förvaras i kyl. Prov bör tas venöst.

Övriga koagulationsprover lämnas till laboratoriet omedelbart, i annat fall centrifugeras provet inom 1 timme på högsta varvtal i 20 minuter och 2/3 av plasman pipetteras av till nytt tomt rör utan tillsats.

Hållbarhet för följande analyser i denna grupp gäller:

Centrifugerad och avpipetterad plasma

P-APTT; 1 timma i rumstemperatur från heparinbehandlad patient och 4 timmar från icke heparinbehandlad patient. Hållbar i 2 veckor i frys -20° C.

P-D-dimer; Hållbar 4 timmar i rumstemperatur eller i kyl, 24 månader i frys -20° C.

P-Fibrinogen; Hållbar 4 timmar i rumstemperatur och 18 månader i frys -20° C.

Analys som kan läggas till gruppen

P-Antitrombin; Hållbar 4 timmar i rumstemperatur, 24 månader i frys -20° C.

Ljusblå kork 330

Ca-jon - centrifugeras inom 2 timmar

Röret måste fyllas helt. Korken får **inte** tas av. Hållbart 48 timmar.

Guldgul kork 345

PSA mfl

PSA: serum hållbart i 24 timmar i kyl, vid längre förvaring avskiljes serum och fryses i -20°C. Vid samtidig beställning av Fritt PSA ska serum avpipetteras inom 3 timmar i övrigt samma hållbarhet som PSA.

ACE: Provet hållbart 48 timmar i provröret. Vid längre förvaring ska provet vara avpipetterat till nytt rör och är då hållbart 5 dygn i kyl

Guldgul kork 340

LD- Centrifugeras inom 1 timme

Guldgul kork 359

CDT & MMA- Centrifugeras inom 2 timmar

S-CDT hållbart 1 vecka i kyla.

S-Metylmalonat 48 timmar i kyl därefter ska provet avpipetteras. Det avpipetterade provet är hållbart ytterligare 24 timmar i kyl. Hållbart i 2 månader i -20°C

Guldgul kork 303

Regional laboratoriemedicin Klinisk kemi Näl Uddevalla provhanteringsanvisning till beställningsblankett

Prolaktin m.fl.- Centrifugeras inom 2 timmar

S-Prolaktin; Prov tas tidigast 3-4 timmar efter uppvaknandet och minst 2 timmar efter måltid, stress eller fysisk ansträngning. Helst 20 minuters vila innan provtagning.

S-S 100B hållbarhet 8 timmar i rumstemp, 48 timmar i kyl eller 3 månader i -20°C

Guldgul kork 342

S-hCG+ betakedja- Centrifugeras inom 2 timmar

Guldgul kork 257

Litium mfl- Centrifugeras inom 2 timmar

S-Litium; Vid terapikontroll ska provet tas 12 timmar efter senaste dos.

Ange tidpunkt för senaste dos.

S-25-OH Vitamin D

Guldgul kork 341

Läkemedel

Prov för terapikontroll tas före morgondos. Prov för påvisande av ev. toxisk koncentration bör tas nära resorptions-maximum, vanligen 1 – 2 timmar efter dosintag. Ange senaste dos

S-Gentamicin; Prov tas under andra behandlingsdygnet, omedelbart före nästa dos.

Röd kork 360

Urin Stickprov:

U-Alb/krea index; Prov kan tas antingen som morgonprov eller som stickprov under förmiddagen. Referensvärden gäller endast för morgonprov

Gul kork 353

Urin Testremsa:

U-Testremsa; Prov tas som stickprov. Vacuumrör 6,5 mL vacuumrör

För U-Nitrit bör urinen stått i blåsan 4 timmar.

Hållbarhet Urintestremsa:

2 timmar i rumstemperatur eller 24 timmar i kyl

U-CG: 6,5 mL vacuumrör hållbar 72 timmar i kyl, går att frysas. Får ej omfrysas.

Gul kork 355

Feces

F-Hb, immunologisk; Inga dietföreskrifter! Prov tas enligt anvisningar i speciell provtagningsburk. Hållbart 7 dygn i rumstemperatur eller kyl.

Var noggrann med datum på varje prov, eftersom man oftast lämnar fecesprover i en serie om 3 avföringstillfällen.

Feces 370

.....Sida 2 på beställningsblanketten

Serologi

Dessa prover omfattas av biobankslagen. Provet hållbart 2 veckor efter centrifugering.

2 olika val vid stickskada;

Stickskada patient analyseras HIV, HBsAg och HCV

Stickskada Personal: HIV, HBsAg och HCV samt HBS-AK

Guldgul kork 471

Csv

Minst 3 mL prov tas i 10 mL plaströr av polypropylene med skruvlock och konisk

botten. Märk rören med romerska siffror för att ange i provtagningsordningen och patientens namn och personnummer. Vid best. av Csv-Glukos ska P-Glukos också beställas alt. samtidigt analyseras på avdelningen. **Glöm inte provtagningstid på remissen** och anamnes.

Tips. Ta ett extra serumrör märkt med patient-Id. Vissa Csv-analyser kräver medföljande serumrör.

Lämnas **omedelbart** till laboratoriet hand till hand för att säkerställa att provet hanteras skyndsamt

Gul kork 357

Regional laboratoriemedicin Klinisk kemi Näl Uddevalla provhanteringsanvisning till beställningsblankett

Protein

Mätningar utförs på serum och dygnsmängd urin (**6,5 mL** åtgår).

Guldgul kork 343

Vid samling av dygnsmängd urin, se anvisningar nedan om *urinsamling*.

För att adekvat bedömning skall kunna göras krävs att uppgifter om **anamnes och frågeställning** anges i avsett fält på baksidan, samt att uppgifter lämnas/anges i respektive ruta **aktuella analysvar** och **terapi**. Beställningar görs antingen i fältet *Gruppvis beställning* eller i fältet *Selektiva beställningar*.

Gruppvis beställning lämnas svar enligt följande

S-Infl / A1AT-brist/ Hemolys;

Kvantifiering av albumin, antitrypsin, orosomukoid, haptoglobin samt utlåtande.

M-komponent, känd; Kvantifiering av immunglobuliner + bedömning av M-komponent, storlek och typning.

Komplettering med kvantifiering av fria lätta kedjor kan göras.

Selektiva beställningar

Vid selektiv beställning utan frågeställning lämnas endast kvantitativt svar (inget utlåtande).

Gul kork 354

Proteinuri utredning;

Se föreskrift vid urinsamling. Albuminutsöndring/ L, per 24 timmar och i µg/min beräknas samt bedömning görs.

Bence-Jones proteinuri; Fria lätta kedjor kvantifieras och typas, samt svar på albuminutsöndring anges.

Se anvisningar ovan Urinsamling. Överför till 6,5 mL vacuumrör för urinprov

Urinsamling:

Samlingen påbörjas vid en viss tidpunkt genom att urinblåsan töms. Denna urin kasseras. Glöm inte att notera tiden som starttid. Alla urinportioner under de påföljande 24 timmarna samlas i avsedd dunk. Vid provtagningsperiodens slut töms blåsan. Denna portion skall också samlas i urindunken. Notera tiden. Det är viktigt att blåsan töms exakt efter 24 timmar från start och att den portionen läggs till dygnsamlingen.

Gul kork 354

Provhantering:

All urinen sparas under samlingstiden i graderad brun plastflaska (2,5 L) utan tillsats. Förvara flaskan kallt under samlingstiden. Urinvolymen mäts, blandas och överförs till ett 6,5 mL vacuumrör. Volym samt tid för start och avslut av urinsamlingen anges på beställningsblanketten.

Den här beställningsblankett kan finnas hos er användare väldigt länge.

För att ta del av eventuella uppdateringar av provtagningsanvisningar, referensområde och övrig information se Laboratoriemedicins webbplats: <http://www.nusjukvarden.se/laboratoriemedicin>